

Vergaderjaar 1998–1999

26 387

Actieprogramma Elektronische Overheid

Nr. 2

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 27 april 1999

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹, heeft over de brieven van de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid van 18 december 1998 over het Actieprogramma Elektronische Overheid (26 387, nr. 1) en van 30 september 1998 inzake het Rapport «Elektronische bestanden van het bestuur» de navolgende vragen ter beantwoording aan de regering voorgelegd. Deze vragen alsmede de daarop bij brief van 20 april 1999 gegeven antwoorden, zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
De Cloe

De griffier voor deze lijst
Del Grosso

¹ Samenstelling:

Leden: Terpstra (VVD), Schutte (GPV), Te Veldhuis (VVD), ondervoorzitter, De Cloe (PvdA), voorzitter, Van den Berg (SGP), Van de Camp (CDA), Scheltema-de Nie (D66), Van der Hoeven (CDA), Van Heemst (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), Oedayraj Singh Varma (GL), Dankers (CDA), Hoekema (D66), Rijpstra (VVD), Cornielje (VVD), Rehwinkel (PvdA), Luchtenveld (VVD), Wagenaar (PvdA), De Boer (PvdA), Duijkers (PvdA), Verburg (CDA), Rietkerk (CDA), Halsema (GL), Kant (SP) en Balemans (VVD).

Piv. leden: Van den Doel (VVD), Rouvoet (RPF), Van Beek (VVD), Zijlstra (PvdA), Ravestein (D66), Van Wijmen (CDA), Augusteijn-Esser (D66), Balkenende (CDA), Barth (PvdA), Gortzak (PvdA), Rabbae (GL), Wijn (CDA), Dittrich (D66), Cherribi (VVD), Nicolai (VVD), Van Oven (PvdA), Brood (VVD), Apostolou (PvdA), Kuijper (PvdA), Belinfante (PvdA), Mosterd (CDA), Eurlings (CDA), Van Gent (GL), Poppe (SP) en Essers (VVD).

Vragen over de brief van de minister van 18 december 1998 over het Actieprogramma Elektronische Overheid

1, 2, 3 en 51

Is het streven van de overheid erop gericht om in kwaliteit van dienstverlening gelijke tred te houden met de private sector? Waarom wel of niet? (blz. 3).

Zijn er streefdoelen waar het gaat om het «efficiënter, effectiever en klantvriendelijker» opereren van de overheid? (blz. 3).

Waar constateert de minister de belangrijkste leemtes in de dienstverlening aan burgers en bedrijven? (blz. 3).

Wat is het streefdoel van de Nederlandse overheid? (blz. 10)

De ambitie die het Actieprogramma heeft, is de overheid veel meer dan nu het geval is gebruik te laten maken van ICT-toepassingen om de overheid efficiënter, effectiever en klantvriendelijker te laten opereren. Enerzijds kan zeker geconstateerd worden dat vooral de laatste jaren een forse ICT-slag bij de overheid is gemaakt en dat het millenniumprobleem mede duidelijk heeft gemaakt hoe we binnen (en buiten) de overheid afhankelijk zijn geworden van ICT. Anderzijds moet de constatering zijn dat op lang niet alle terreinen van overheidsdienstverlening de overheid de vergelijking met het bedrijfsleven aankan. Uiteraard zijn er sectoren bij de overheid, denk met name aan de Belastingdienst en de Informatie Beheergroep, waarvan de dienstverlening op een (zeer) hoog niveau ligt, vooral dankzij de toepassing van ICT. Maar dit betreft nog een te beperkt aantal overheidsdiensten.

Het actieprogramma Elektronische Overheid wil een forse stimulans geven om de goede voorbeelden navolging te laten vinden. Het streefdoel van het Actieprogramma is er dan ook op gericht om de kwaliteit van de overheidsdienstverlening in algemene zin met behulp van ICT duidelijk te verbeteren. Hierbij moet bedacht worden dat de kosten voor de baat uitgaan. (zie verder vraag 14)

4

Zijn er al aanwijzingen die aangeven dat de beoogde olievlekwerking van startende projecten ook daadwerkelijk werkt? Hoe wordt deze gestimuleerd? (blz. 4).

Wat momenteel vooral merkbaar wordt, is dat een aantal plannen, waar al een tijdje aan gewerkt werd, maar waarvan de invoering stagneerde bijvoorbeeld wegens financiële dekkingsproblemen, nu in een stroomversnelling komen. De beschikbaarheid van externe middelen, hoe relatief beperkt van omvang ook, maar vooral de erkenning via het gestelde in het Actieprogramma dat bij de overheid veel meer gebruik moet worden gemaakt van ICT, leidt ertoe dat onder meer in de sociale zekerheid nu plannen concreet kunnen worden uitgevoerd.

Daarnaast valt met name in gemeenteland een tendens te constateren dat na een aantal jaren waarin via het project OL2000 veel zendingswerk is verricht, nu de grotere (100 000plus-)gemeenten de krachten bundelen en zich op het net gaan manifesteren.

5

Hoe is de keuze voor de drie thema's tot stand gekomen? (blz. 4).

De keuze voor een elektronisch toegankelijke overheid die met behulp van ICT zijn dienstverlening verbetert en daarvoor achter de schermen zijn interne bedrijfsvoering wil en moet verbeteren komt voort uit de gedachte dat om in de front-office beter, sneller en klantvriendelijker te kunnen opereren het nodig is dat in de back-office de (rijks)overheid veel meer gestructureerd gebruik moet gaan maken van ICT.

6 en 7

Weet de minister al wanneer dit jaar alle Kamerstukken en alle wet- en regelgeving via het Internet toegankelijk zijn? (blz. 4).

Om welke redenen zou publicatie van Kamerstukken en wet- en regelgeving vanaf 1999 niet via Internet gratis te raadplegen zijn? Behelst dit voornemen ook het gratis downloaden van stukken? (blz. 4).

Zo mogelijk zullen in de zomer van dit jaar alle Kamerstukken vanaf 1995 en alle wet- en regelgeving zoals deze vanaf 1995 in het Staatsblad, het Tractatenblad en de Staatscourant zijn gepubliceerd kosteloos via Internet raadpleegbaar worden. Ook het kosteloos «downloaden» en afdrukken van de genoemde documenten is dan mogelijk. Vanaf oktober vorig jaar worden de stukken van de Eerste Kamer overigens reeds gepubliceerd op de eigen website van de Eerste Kamer.

8

Welk eerste kwart van de publieke dienstverlening heeft prioriteit als het gaat om zaken die in 2002 langs elektronische weg moeten kunnen worden afgehandeld? (blz. 4).

In 1999 wordt vooral ingezet op het digitaal ontsluiten van overheidsinformatie. Zo zal het halverwege het jaar via www.overheid.nl mogelijk worden om met behulp van een zoekmachine gericht overheidsinformatie uit bijvoorbeeld Kamerstukken, Staatsbladen, Staatscouranten, wet- en regelgeving, de Staatsalmanak en van en groot aantal gemeenten, provincies en ZBO's op te zoeken. Voor deze «front office» activiteiten is gekozen om het oplossen van het millenniumprobleem niet te belasten. Na 2000 zal het accent meer komen te liggen bij de interactieve overheidsdienstverlening, de transactiediensten. Na de prioriteit die wordt gegeven aan het toegankelijk maken van de basisinformatie van de democratische rechtstaat en de algemene overheidsdienstverlening zoals die vooral door gemeenten wordt geleverd, zal begonnen worden op de terreinen van de volksgezondheid (onder meer via het loket Zorg & welzijn), de sociale zekerheid/arbeidsbemiddeling en (het loket) Bouwen & Wonen. Tevens zal een Bedrijvenloket worden opgezet.

9

Op welke andere terreinen is onderzoek nodig? (blz. 4).

Er zijn een aantal voorbeelden te noemen. Hoe gaan we bijvoorbeeld om met de grondrechten van burgers in de informatiesamenleving en ontbreken er nog rechten? Om dat uit te zoeken is inmiddels de Commissie «Grondrechten in het digitale tijdperk» van start gegaan. Een ander voorbeeld is de vraag welke praktische gevolgen de introductie van nieuwe technologieën heeft voor de overheid. Wat zijn de gevolgen voor de verhouding burger-overheid en wat zijn de mogelijke gevolgen van de massale opkomst van ICT voor het openbaar bestuur en de politiek c.q. ons parlementaire stelsel? Voor de beantwoording van dit soort vragen wordt aansluiting gezocht bij onder meer het internationale onderzoeksprogramma «Governance in the digital economy» en het Nationaal KennisNetwerk, dat case-studies verricht naar de bijdrage van ICT aan oplossing van bestuurlijke vraagstukken.

10

In hoeverre werkt de overheid samen met de private sector aangaande onderzoek, vormgeving etc. van de chipkaart als identificatiemiddel? (blz. 4-5).

In het kader van het project Nieuwe Generatie Reisdocumenten bestaat het voornemen de opvolger van de Europese identiteitskaart geschikt te

maken voor identificatie en autorisatie (door middel van een digitale handtekening) op afstand.

De voorstellen voor de nieuwe reisdocumenten zijn eind maart aan de Tweede Kamer aangeboden.

Ook voor de nieuwe functies van de identiteitskaart geldt een zeer hoog niveau van beveiliging en betrouwbaarheid. Hiervoor zijn nadere studies en proeven nodig die meer tijd vragen, dan de tijd die beschikbaar is voor de ontwikkeling en invoering van de nieuwe generatie reisdocumenten per 1 januari 2001. Bij de reeds uitgevoerde en nog uit te voeren studies naar de nieuwe functies wordt gekeken naar de in aanmerking komende technieken en de ervaringen van organisaties in de publieke en private sector op deze gebieden. Naar verwachting zullen in de tweede helft van dit jaar enkele pilots starten, o.a. in de sector sociale zekerheid.

Uitgangspunt is dat de kaart zoveel mogelijk van de bestaande (en dus beproefde) infrastructuur en technieken gebruikt maakt. Uitgegaan wordt dus van «proven technology», d.w.z. technologie die zijn waarde in de praktijk heeft bewezen, die marktpartijen kunnen bieden.

11

Hoe ziet de minister de samenwerking tussen de publieke en de private sector bij de ontwikkeling van de benodigde systemen voor het elektronisch aanbieden van diensten? Blijft de mogelijkheid tot concurrentie gewaarborgd? (blz. 5).

De overheid heeft uiteraard haar eigen verantwoordelijkheid bij het aanbieden van elektronische diensten. Hierbij zal zo veel mogelijk gebruik gemaakt worden van soft- en hardware die het bedrijfsleven aanbiedt. Bij het uitvoeren van het Actieprogramma Elektronische Overheid is het voorgeschreven dat voor alles wat het bedrijfsleven levert, gewerkt wordt met offerte-procedures, waarbij in de regel drie bedrijven gevraagd wordt te offren of de regels van de «Europese aanbesteding» gevolgd worden. Uit de ingediende offertes wordt door de betreffende begeleidingscommissie die offerte gekozen die de beste prijs/kwaliteitsverhouding kent. Door deze procedure is de concurrentie gewaarborgd. Daar komt bij dat de resultaten van de aldus uitgevoerde opdrachten, bijvoorbeeld geformuleerde functionele specificaties, in principe openbaar zijn en derhalve toegankelijk voor alle bedrijven.

12

Hoe, in welke vorm en met welke frequentie wordt samengewerkt met de private sector? (blz. 5)

Naast de veelvuldige contacten met het ICT-bedrijfsleven die de in vraag 11 genoemde offerte-procedures met zich mee brengen, zijn er regelmatig bilaterale contacten met ICT-bedrijven. Tevens wordt gebruik gemaakt van het netwerk dat de overheid in het kader van het millennium heeft opgebouwd met ICT-bedrijven.

13

Wordt bij de begeleiding van potentiële klanten ook gedacht aan het inschakelen van scholen en leerlingen via het zogenaamde Kennisnet? (blz. 5)

De omgang met informatie- en communicatietechnologie vormt een van de kerndoelen van het ICT-actieplan voor het onderwijs, waarvan Kennisnet een belangrijk onderdeel vormt. Kennisnet draagt daarmee wezenlijk bij aan het geformuleerde streven naar «begeleiding van potentiële klanten».

14, 23, 67, 68 en 69

Welke efficiëntiewinst en kostenreductie wordt waar op welke termijn voorzien? (blz. 5).

Het beschikbare budget is aan de krappe kant gezien de eerdere ervaringen op het terrein van automatisering binnen de overheid. Welke prioriteiten worden gesteld? En op welke termijn? Aanjaaggelden veronderstellen afspraken over aanvullende gelden van derden. Welke afspraken zijn gemaakt? Met wie? (blz. 6).

In welke bedragen moeten «omvangrijke investeringen» ter uitvoering van de Elektronische Overheid gezien worden? Waar komen deze gelden vandaan en wanneer worden zij concreet uitgetrokken? (blz. 17).

Wat wordt bedoeld met «forse besparingen», «grote besparingen» respectievelijk «een wereld te winnen (...) in financiële zin»? Kan één en ander gekwantificeerd worden? (blz. 18).

Kan een nadere toelichting gegeven worden over de ratio van «de echte doorbraak», wanneer één en ander grootschaliger wordt aangepakt? (blz. 19).

Voor de jaren 1999–2002 is zoals in het Actieprogramma aangegeven jaarlijks in principe rond f 30 mln beschikbaar aan aanjaaggeld. Naast het gegeven dat de overheid te groot en te divers is samengesteld om hier een volledig gedetailleerd beeld van te hebben, is kwantificering in de zin van een exacte kostenraming, efficiëntiewinst en kostenreductie, moeilijk zo niet onmogelijk, omdat de geldelijke waardering van de overheidsdienstverlening vaak onmogelijk is te maken. Daar komt bij dat de verbetering die optreedt dankzij de toepassing van ICT veelal (ook) merkbaar zal worden in verbetering, versnelling van de dienstverlening en van nieuwe soorten van overheidsdiensten; aspecten die in de collectieve (maar ook in de private) sector vaak niet in geld te waarderen zijn. Met deze slagen om de arm kan wel het volgende gesteld worden. Uitgaande van het jaarlijkse budget van f 30 mln gedurende vier jaar, is het totaal aan zaaigeld gedurende de looptijd van het Actieprogramma f 120 mln. Als gevolg van eigen bijdragen van deelnemende partijen en de exploitatiekosten die door hen gedekt zullen (moeten) worden, zal sprake zijn van een veelvoud van deze f 120 mln aan investeringen. Doel en verwachting is uiteraard dat de uiteindelijke besparingen die zullen voortkomen uit het Actieprogramma de te maken kosten meer dan goed zullen maken, en dus het totale investeringsbedrag van enkele honderden miljoenen zullen overtreffen.

Over de prioritering van de projecten voortkomend uit het Actieprogramma zij met name verwezen de bijlagen 1 en 2 van het Actieprogramma, die gegroepeerd naar projectgroepen een overzicht geven van de budgettaire prioriteiten die in de Elektronische Overheid in de jaren 1999–2002 worden gesteld. Een projectengroep bestaat uit een of meerdere projecten:

Thema A : Toegankelijke Overheid, met

projectengroep A1: Communicatie Overheid Burger (COB)

A2: Kader voor toegankelijkheid van overheidsinformatie

A3: Overheidsinformatie op Internet

Thema B: Betere publieke dienstverlening

projectengroep B1: OL2000

B2: SZW-projecten

B3: VWS-projecten

B4: Nieuwe Europese identiteitskaart (chipcard)

Thema C: Interne bedrijfsvoering overheid

projectengroep C1: Overheidscommunicatie

C2: Stroomlijning Basisgegevens

C3: ON21 (Overheidstelefonie 2000)

C4: Digitale duurzaamheid

Per projectengroep wordt een overkoepelend Plan van Aanpak opgesteld door het departement dat de regie voert over de betreffende projectengroep. Eén van de criteria bij het beoordelen van de hieruit voortkomende concrete projectplannen is of de eigen bijdrage van de aanvrager van voldoende omvang is en of voorzien is in dekking van de exploitatiekosten. Zo is in 1998 f 20 mln uitgetrokken voor het project Communicatie Overheid Burger, waarbij onder meer bibliotheken worden voorzien van PC's met internetaansluiting. De hieruit voortkomende exploitatiekosten zullen evenwel niet met NAP-gelden gedekt worden, maar uit de eigen budgetten van de betrokken instellingen.

15

Heeft de minister voorbeelden van gerealiseerde dalingen van administratieve lasten voor bedrijven als gevolg van een verbeterde interne bedrijfsvoering bij de rijksoverheid? (blz. 5).

Voorbeelden van gerealiseerde dalingen van administratieve lasten zijn te vinden bij grote uitvoeringsorganisaties van de Rijksoverheid zoals CBS, Belastingdienst en Arbeidsinspectie.

De Belastingdienst fungeert in algemene zin als verschaffer van informatie voor andere uitvoeringsinstellingen. De samenwerking op dit punt is de afgelopen jaren intensiever geworden. Zo kan het CBS gebruik maken van het Vennootschapsinformatiesysteem en het Inkomensinformatiesysteem. Daarnaast zoekt de Belastingdienst samenwerking met andere uitvoeringsorganen om tot een betere gegevensuitwisseling te komen, bijvoorbeeld in het kader van het project basisbedrijvenregister en het project stroomlijning basisgegevens. Bovendien participeert de Belastingdienst in het project RINIS. De verwachte voordelen voor bedrijven zijn veelal indirect van aard, maar zijn onmiskenbaar positief.

De door het CBS veroorzaakte enquêtedruk onder bedrijven is door alle maatregelen die sinds 1995 zijn genomen met meer dan een kwart afgenomen.

Deze maatregelen betreffen onder andere:

- Het steeds meer gebruik maken van bestaande registraties zoals het Vennootschapsinformatiesysteem, het BTW-register, en het Inkomensinformatiesysteem van het Ministerie van Financiën, waardoor enquêtering bij ruim 3000 bedrijven is komen te vervallen.
- Het gebruik maken van centrale administraties van de loonservicebureaus waardoor het CBS maandelijks de loongegevens van ruim 2,5 mln loontrekkers ontvangt.

In het algemeen geldt dat veel statistieken inmiddels hun basisgegevens via diverse bronnen krijgen: gegevens uit registraties, binnengekomen via primaire elektronische gegevensuitwisseling (EDI) en op papier, worden gecombineerd tot één basisbestand. Om verschillende bronnen te kunnen hanteren zijn de verwerkingsprogrammatuur en de interne procedures fors aangepast. Ook wordt vanwege de afhankelijkheid van externe bronnen veel flexibiliteit van de verwerkingsprocessen verwacht; veranderingen of vertragingen in de beschikbaarheid van bronnen moet opgevangen kunnen worden.

Met betrekking tot de monitoringprojecten van de Arbeidsinspectie wordt ernaar gestreefd om de monitors zoveel mogelijk als combinatieprojecten uit te voeren, dan wel de monitors te combineren met (arbo-)inspecties.

Bij de combinatie van monitors (de mogelijkheid daartoe hangt van verschillende factoren af, zoals de omvang en de stratificatie van de steekproef) kan het totaal aantal te bezoeken bedrijven sterk worden gereduceerd (drie monitors met een steekproef van 1500 bedrijven leiden dan tot 1500 bedrijfsbezoeken in plaats van maximaal 4500). De voordelen van combinatie met al geplande arbo-inspecties zijn evident. Wat betreft de relatie met de bedrijfsvoering van de Arbeidsinspectie geldt, dat zo invulling wordt gegeven aan het streven naar optimale inpassing van dataverzameling in de reguliere werkprocessen waarbij uitgangspunt blijft dat een en ander zo min mogelijk ten koste mag gaan van de toezichhoudende- en handhavende taken van de dienst.

Deze voorbeelden uit eigen land waarbij diverse overheidsinstanties zijn betrokken tonen aan dat de gekozen weg om met inzet van ICT de interne bedrijfsvoering bij de overheid te verbeteren gericht op het verminderen van administratieve lasten bij het bedrijfsleven perspectiefvol is.

Voorbeeld van een project waarvan veel verwacht wordt is het initiatief van vier houders van bedrijvenregisters (Belastingdienst, Kamers van Koophandel, het landelijk instituut sociale verzekeringen en CBS) om te komen tot één bedrijvenregister dat voor de samenleving als unieke formele basis voor bedrijfsgegevens moet dienen. Dit voorkomt onnodige belasting van bedrijven en verbetert de mogelijkheden tot gebruik voor de statistiek van gegevens uit andere registraties.

De zorg voor een sterk internationaal concurrerend bedrijfsleven staat daarbij bovenaan. Dit is eerder al door andere landen ontdekt. Met name in de Scandinavische landen (Noorwegen, Denemarken en Zweden) zijn hiervan ook voorbeelden te vinden. Zo bestaat in Noorwegen al enkele jaren het Centrale Coördinerende Register voor Rechtspersonen (CCR), een samenhangend stelsel van informatiesystemen dat voorkomt dat dubbele bevraging van rechtspersonen in Noorwegen plaatsvindt. Alle desbetreffende overheden zijn verplicht voordat zij naar burger of bedrijfsleven gaan eerst na te gaan of de gevraagde gegevens niet al elders binnen de overheid beschikbaar zijn.

16

Waarom is niet gekozen voor «een verbeterde bedrijfsvoering» binnen de gehele overheid, dus inclusief andere overheden, zodat op termijn regelgeving en andere informatievoorziening op deze wijze kan worden gecommuniceerd? (blz. 5).

Als eerste wordt getracht om de verschillende departementen meer als onderdeel van één (rijks)concern te laten werken. Hiertoe wordt met name het op te zetten overheidsintranet ingezet. Dit is op zich al een majeur traject dat de nodige inzet en tijd bij de Rijksoverheid zal vergen. Wanneer dit eenmaal gerealiseerd is, kan aansluiting worden gezocht bij met name vergelijkbare trajecten bij de (grotere) gemeenten. Het is derhalve vooral een kwestie van pragmatiek om bij de verbetering van de interne bedrijfsvoering vanuit het Actieprogramma te beginnen bij de rijks-overheid.

Overigens is reeds via Internet regelgeving en andere overheidsinformatie te verkrijgen; dus ook voor lagere overheden voor zover men tenminste aansluiting heeft op Internet. Met de komst www.overheid.nl zal dit soort overheidsinformatie nog beter via Internet toegankelijk worden.

Houdt initiërend optreden ook in dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bepaalde bevoegdheden heeft om bepaalde zaken (zoals standaarden etc.) op te leggen aan andere departementen? Waarom niet? (blz. 5/6).

Neen. De bevoegdheden met betrekking tot de coördinatie van de informatievoorziening zijn geregeld in het Besluit informatievoorziening in de Rijksdienst (IVR) 1990. Dit besluit geeft de minister van GSI niet de bevoegdheid om standaarden en dergelijke op te leggen aan andere departementen. Het eenvoudigweg opleggen van regels is ook niet de meest effectieve manier van coördineren. Het beleid is er daarom eerder op gericht om door overleg met andere partijen tot overeenstemming te komen.

18, 63 en 64

Welke plannen zijn er om het digitaal archiefbeheer bij de rijksoverheid op orde te brengen? (blz. 5).

In het kader van alarmerende krantenberichten over het te makkelijk verwijderen van digitale archieven is de vraag gerechtvaardigd wanneer het zogenaamde «recordkeeping system» en het «digitaal depot» bij overheden en andere relevante instanties ingevoerd kunnen worden. (blz. 15).

Wat is een «digitaal depot»? Hoe wordt dit vorm gegeven? Door wie? Wat kost het? (blz. 15)

Om tot een verantwoord beheer van digitale archiefbescheiden te komen, is het programma Digitale Duurzaamheid ontwikkeld, waarbij activiteiten worden ondernomen op het gebied van regelgeving, instrumentontwikkeling, voorlichting en toezicht. (Zie ook mijn antwoord op Kamervragen van de heer Schutte van 4 maart jl.)

Op basis van de Archiefwet worden nadere ministeriële regels opgesteld met betrekking tot digitale archiefbescheiden. Deze regels zullen binnenkort voor advies aan de Raad voor Cultuur worden voorgelegd, waardoor deze naar verwachting nog in 1999 kunnen worden vastgesteld. Gelijkzeitig wordt een voorlichtingstraject ontwikkeld om overheden bekend te maken met de inhoud van deze regels en met de wijze waarop zij kunnen worden geïmplementeerd.

Verder wordt gewerkt aan instrumenten om de toegankelijkheid en duurzame bewaring van digitale gegevens mogelijk te maken. Op dit moment lopen de projecten van Recordkeeping System en Digitaal Depot. Het project Recordkeeping System stelt eisen aan het opstellen en beheren van digitale archiefbescheiden vanuit de bedrijfsvoering en de verantwoording. Het project Digitaal Depot zoekt oplossingen voor het verantwoord technisch bewaren en beheren van digitale archiefbescheiden die voor blijvende bewaring in aanmerking komen. Een eerste architectuur van een digitaal depot wordt nu ontwikkeld, waarin vormgeving en kosten worden meegenomen. In de tweede fase, de testomgeving, zal op basis van de ontwikkelde architectuur een prototype van een digitaal depot gebouwd worden. De ervaringen die in de testomgeving opgedaan worden zullen gebruikt worden bij het opzetten van definitieve versies van digitale depots.

In een afzonderlijk project wordt nog aandacht besteed aan de archivering van e-mail.

Medio van dit jaar zullen de resultaten van de onderzoeken beschikbaar zijn, waarna aan de invoering en implementatie zal worden gewerkt. Rond de zomer zal aan de Tweede Kamer een plan van aanpak worden aangeboden ter versterking van de toezichtsfunctie bij het rijk. Daarbij zal tevens aandacht worden besteed aan de mogelijkheden van een

kwaliteitszorgsysteem om de kwaliteit van het archiefbeheer blijvend te waarborgen.

19 en 65

Wordt er bij de bescherming van de privacy ook gedacht aan het instellen van een digitale inspectiedienst? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet? (blz. 5). Ziet de minister een verschil in privacybescherming bij de koppeling van bestanden van overheden onderling en de koppeling van overheidsbestanden aan die van particuliere organisaties, bijvoorbeeld bij uitbestedingen? (blz. 16).

Voor de bescherming van de privacy geldt het wettelijk kader zoals onder meer vastgelegd in de Wet Persoonsregistraties en over enige tijd de Wet Bescherming Persoonsgegevens. De rol van de Registratiekamer met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens maakt het op dit moment onnodig om een digitale inspectiedienst te overwegen.

Ik zie geen verschil in privacybescherming bij koppeling van bestanden. Onderscheid maken zou de indruk kunnen wekken dat binnen de overheid makkelijker met privacy mag worden omgesprongen dan daarbuiten. Onbevoegd gebruik van persoonsgegevens is nooit aanvaardbaar, ongeacht of dit plaatsvindt in een organisatie die zijn diensten op de markt aanbiedt, of in een organisatie met publieke taken. Er dient derhalve bij elke koppeling en uitwisseling van persoonsgegevens kritisch worden gekeken naar de privacy-aspecten en voldoende maatregelen worden genomen om de privacy te beschermen.

20 en 75

Hoe is de stand van zaken terzake het voldoende ingericht zijn van de diverse «backoffices» om te kunnen komen tot een verdere realisering van een «elektronische overheid»? (blz. 5).

Nederland blijft achter in het toepassen van ICT in de back-office. Dit is een ernstig probleem, want zonder goed functionerend backoffice is de frontoffice niets meer dan een etalage. Welke acties, welk beleid wordt voorzien om dit probleem aan te pakken? (blz. 23)

Uit het benchmark-onderzoek dat vorig jaar is gehouden bleek dat de Nederlandse overheid het op zich niet slecht doet met het gebruik van ICT. Wel is er sprake van een achterstand in de back-office. Eind 1998 is een kwantitatief monitor-onderzoek uitgevoerd naar de beschikbaarheid en het gebruik van voorzieningen op ICT-gebied binnen een groot aantal overheidsorganisaties. Hierbij is voornamelijk gekeken naar de vraag of de ambtelijke werkplekken voldoen aan de eisen die daar aan gesteld mogen worden en in hoeverre overheidsorganisaties zich manifesteren op het Internet. Uit deze monitor blijkt dat er een flinke inhaalslag is geweest. Dat neemt niet weg dat de echte verbetering van de back-office nog in de kinderschoenen staat. Daar vallen nog grote efficiencywinsten te behalen. Zo is nog veel te doen op het terrein van stroomlijning van basisgegevens.

De nieuw gevormde directie Informatiebeleid Openbare Sector van het ministerie van BZK houdt zich zowel bezig met de front-office als met de back-office. Mede aan de hand van uitvoering van het Actieprogramma Elektronisch Overheid, dat zowel concrete acties bevat in de front-office als in de back-office, wordt gestreefd naar een evenwichtige ontwikkeling.

21

Wordt de keuzemogelijkheid tussen elektronische en traditionele diensten beïnvloed? Is er sprake van stimulering van gebruik van elektronische diensten? Hoe/waarom? (blz. 5).

Uitgangspunt is dat zolang een substantieel deel van de burgers (nog) niet beschikt over de mogelijkheden om elektronisch diensten af te nemen van de overheid, zij daardoor niet slechter af mogen zijn dan in de huidige situatie. Daarom zullen overheidsdiensten ook op traditionele wijze aangeboden blijven worden. De verwachting is echter dat naarmate meer burgers over de mogelijkheden beschikken om elektronisch te communiceren, zij ook in het verkeer met de overheid hiervan gebruik zullen maken vanwege de voordelen, zoals onafhankelijkheid van tijd en plaats en toename van snelheid en kwaliteit, die dit met zich mee brengt. De keuze ligt echter bij de burger zelf. Die keuze wordt indirect beïnvloed door elke burger de toegangsmogelijkheid te bieden tot elektronisch communiceren via Internetterminals in de openbare bibliotheken, door hier cursussen in het omgaan met nieuwe media aan te bieden en door de liberalisering van de telecommunicatiemarkt waardoor naar verwachting de kosten van elektronisch communiceren zullen dalen.

22 en 60

Wat kost de bouw van een overheidsintranet? Waarop is die veronderstelling gebaseerd? (blz. 5)

Wanneer moet een overheidsintranet voor alle departementen gerealiseerd zijn? (blz. 14).

Op dit moment wordt de bestuurlijke, organisatorische en technische architectuur van een overheidsintranet uitgewerkt. Een kostenbegroting is onderdeel van dit onderzoek. Het overheidsintranet zal in een groeimodel worden opgezet; de eerste diensten (een website en een adressengids) zullen naar verwachting begin 2000 beschikbaar zijn.

23

Zie vraag 14.

24

Kan de Kamer per departement een overzicht krijgen met de stand van zaken met betrekking tot zowel het actief als het interactief aanbieden van informatie en diensten via Internet? (blz. 6).

In maart 1998 heeft staatssecretaris Kohnstamm de Tweede Kamer het rapport «De burger actief benaderd?» toegestuurd. Dat rapport bevat de bevindingen van een inventarisatie naar de actieve elektronische informatieverstrekking door de rijksoverheid. In dat rapport wordt ook ingegaan op de mate van interactiviteit van de diverse websites. De beschrijving van de bevindingen in het rapport is generaliserend en niet inventariserend per ministerie. Dat is met opzet gedaan om beter zicht te krijgen op trends en eventuele gemeenschappelijk ervaren knelpunten. Die bieden immers aangrijpingspunten voor verdere beleidsvorming.

25

Kan de Kamer per gemeente en per provincie een overzicht krijgen met de stand van zaken met betrekking tot zowel het actief als het interactief aanbieden van informatie en diensten via Internet? (blz. 6).

Een actueel overzicht zoals verzocht is momenteel nog niet voorhanden. Wel kan verwezen worden naar een kwantitatief onderzoek uit maart 1998 van VB Deloitte en Touche naar de mate waarin gemeenten Internet gebruikten ten behoeve van de lokale democratie en de dienstverlening

aan de burger. De bijlage bij dat rapport geeft voor wat betreft de gemeenten het door u gevraagde overzicht. Evenwel, door de bijzonder snelle ontwikkelingen op dit vlak zal de huidige situatie anders zijn. Daar komt bij dat één van de belangrijkste conclusies uit dat onderzoek was dat er veel pseudo-officiële sites bestaan. Dit zijn sites die informatie van en over een gemeente bieden, maar niet onder verantwoordelijkheid van die gemeente zijn opgezet en worden onderhouden. Zo is in dit kader ook de site van de «gemeente» Juinen in dit overzicht opgenomen. Voor de surfende burger is dit erg verwarrend, omdat de pseudo-sites veelal niet van «echte» gemeente-sites zijn te onderscheiden en hij/zij zich daardoor op verouderde of zelfs onjuiste informatie zou kunnen verlaten. Om die reden is een centrale doelstelling van de momenteel in oprichting zijnde site www.overheid.nl, naast het vergemakkelijken van het zoeken naar overheidsinformatie, het onderscheiden van pseudo- en officiële sites. Zodra de site www.overheid.nl operationeel zal zijn, zal deze on line het gevraagde overzicht bieden. Via de organisatorische index zal dan direct duidelijk zijn welke overheidsorganisaties – dus meer dan alleen de gemeenten en provincies – wel of niet een officiële website hebben. Het is de bedoeling vervolgens met symbolen duidelijk te maken wat voor soort informatie en diensten op die website te vinden zijn. Omdat het verzamelen van dergelijke gegevens veel menskracht kost, zal deze functionaliteit waarschijnlijk niet direct bij het on-line gaan van www.overheid.nl kunnen worden gerealiseerd, maar later in het jaar 1999.

26 en 30

Hoe gaat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de lagere overheden stimuleren bij het gebruik van ICT? (Met kennis, geld, computers?) Worden de lagere overheden verplicht om elektronisch informatie aan de burgers aan te bieden? (blz. 6).

Op welke manier wordt de aanwezigheid van alle overheidsinstanties op Internet bevorderd? (blz. 7).

Vanuit het ministerie van BZK zijn en worden (vaak in samenwerking met VNG en IPO) diverse initiatieven ondernomen om het gebruik bij (lagere) overheden te stimuleren.

Zo valt te wijzen op de rapporten «De burger actief benaderd?» en «Achter de Internetsite». Het eerste doet verslag van bevindingen bij de rijksoverheid, het tweede van bevindingen bij gemeenten, musea en archiefdiensten. In beide rapporten zijn aanbevelingen gedaan om de overgang van de eerste naar de tweede generatie Internetsites te bespoedigen. Vanaf medio 1999 tot eind 2001 zal een Helpdesk operationeel zijn die onder meer tot taak heeft alle overheidsorganisaties te ondersteunen bij hun gang naar het Internet. Deze Helpdesk zal in nauwe samenspraak met vertegenwoordigers van overheidsorganisaties instrumenten ontwikkelen en handreikingen bieden. Tevens zullen werkconferenties worden georganiseerd en zal de Helpdesk fungeren als vraagbaak. In 1998 is hierop al een voorschot genomen door het uitbrengen van de handreiking «Achter de Internetsite» waarin praktische adviezen worden gegeven voor de ontwikkeling en organisatorisch inbedding van een Internetsite en door het organiseren van enkele succesvolle werkconferenties voor musea en archiefdiensten.

Genoemd kan ook worden het project Communicatie Overheid Burger, waarbij meer dan duizend bibliotheekvestigingen worden uitgerust met PC's met Internetaansluitingen, waarmee toegang tot overheidsinformatie en elektronische overheidsdiensten wordt aangeboden. Tevens is vanaf eind 1998 de WebWijzer via Internet raadpleegbaar. Deze geeft een overzicht van «best practices» van overheidsites. Om overheidsorganisaties verder te prikkelen is de WebWijzerAward in het leven geroepen. Maandelijks kiest een onafhankelijke jury de beste overheids-

website van de maand. Uit deze twaalf winnaars wordt in december de beste overheidswebsite van 1999 gekozen.

Ook zal het op Internet beschikbaar komen van de centrale ingang tot de overheid, www.overheid.nl, naar verwachting een sterke stimulerende functie hebben op overheidsorganisaties om alsnog op het Internet aanwezig te zijn en voor hen die daar reeds aanwezig zijn hun sites voortdurend te verbeteren

27

Heeft de aanpak van het millenniumprobleem op de verschillende departementen geleid tot nieuwe inzichten over de toepassing van automatisering op management- en bestuurlijk niveau? Zo ja, tot welke beleidswijzigingen heeft dit geleid? (blz. 6).

Het millenniumprobleem heeft voor een ieder zeer duidelijk gemaakt hoe zeer de overheid afhankelijk is geworden van ICT. Positief gevolg hiervan is zondermeer dat informatie- en communicatietechnologie op management- en bestuurlijk niveau meer aandacht krijgt dan voorheen en een meer prominente plaats is gaan innemen bij besluitvorming. Het is de bedoeling de rondom het millenniumprobleem opgedane kennis te evalueren en op een structurele wijze hieruit lering te trekken.

28

Welk type publieke informatie behoeft niet gratis te zijn? (blz. 7).

Overheidsinformatie behoeft in zijn algemeenheid niet gratis te zijn. In wettelijke regelingen m.b.t. de verstrekking van informatie wordt steeds aangegeven dat de kosten van verstrekking van informatie in rekening kunnen worden gebracht. Het Tarievenbesluit Wet openbaarheid van bestuur (Wob) bijvoorbeeld bepaalt dat voor informatie die de rijks-overheid op verzoek verstrekt een maximumtarief van 70 cent per kopie in rekening mag worden gebracht. Voor actieve informatieverstrekking conform de Wob zijn geen tarieven vastgesteld. Gezien het belang van de overheidsorganisaties zelf en gezien het karakter van het Internet, ligt het vooralsnog niet in de rede voor die verstrekking betaling te verlangen.

29

Zijn er streefdoelen, streeftermijnen, richtlijnen en/of voorschriften voor overheidsorganisaties om informatie via Internet bereikbaar te hebben? Waarom niet? (blz. 7).

In het Actieprogramma Elektronische Overheid heeft het kabinet als streefdoel en als streeftermijn aangegeven dat in 2002 een substantieel deel (minimaal een kwart) van de publieke dienstverlening langs elektronische weg afgehandeld moet kunnen worden. Tot die publieke dienstverlening hoort ook informatieverstrekking en interactieve communicatie tussen de overheid en burgers.

Prioriteit wordt daarbij gegeven aan het beschikbaar stellen van de zogenaamde basisinformatie van de democratische rechtsstaat (zie ook het antwoord op vraag 34).

30

Zie vraag 26.

31

Worden er in het Nationale Actieprogramma Elektronische Snelwegen (NAP) ook gelden gereserveerd voor ICT in het onderwijs, het zogenaamde Kennisnet? (blz 7).

Nee.

32

Denkt de minister niet dat de toegankelijkheid van het Internet voor brede groepen van de bevolking ten goede komt als de vele Engelse termen die worden gebruikt worden vervangen door Nederlandse termen? Kan de overheid daarbij het voortouw nemen? (blz. 7).

Het Internet is internationaal en biedt de mogelijkheid om wereldwijd informatie te vergaren en te communiceren. Engels is dan inderdaad de voertaal. Voor veel gebruikte Engelse termen, zoals website, server en downloaden bestaan ook geen goede Nederlandstalige equivalenten. De Nederlandse overheid heeft daar geen invloed op, maar tracht er wel voor te zorgen dat de eigen informatie zo toegankelijk mogelijk wordt gepubliceerd.

33

Welke streefdatum hanteert de minister voor de definitieve doorbraak van het Internet bij het grote publiek? (blz. 7).

Ik hanteer geen streefdatum voor de definitieve doorbraak van Internet bij het grote publiek. Wel houd ik er rekening mee dat nu al meer dan anderhalf miljoen Nederlanders thuis, op het werk of via een onderwijsinstelling of bibliotheek gebruik kunnen maken van het Internet, dat dit aantal snel toeneemt en dat mogelijk nog binnen deze kabinetsperiode de helft van alle huishoudens op deze wijze toegang tot het Internet zullen krijgen.

34

Kan een definitie, voorzien van een zo uitputtend mogelijke lijst van voorbeelden, gegeven worden van publieke basisinformatie? Is deze informatie per definitie gratis? (blz. 7).

Het begrip «basisinformatie van de democratische rechtsstaat» is afkomstig uit de nota «Naar toegankelijkheid van overheidsinformatie» (Kamerstukken II, 20 644, nr. 30). Het begrip is daar niet nader gedefinieerd. Er staat slechts vermeld dat bedoelde informatie gevormd wordt door wet- en regelgeving, uitspraken van de rechterlijke macht en parlementaire informatie. Voor de eerste twee subcategorieën geldt dat deze in de juridische literatuur voldoende zijn afgebakend. Wat de derde subcategorie betreft moet naar mijn mening naast de parlementaire informatie ook informatie van andere vertegenwoordigende lichamen (zoals Provinciale Staten en Gemeenteraden) tot de basisinformatie van de democratische rechtsstaat worden gerekend. Ik zal trachten om dat begrip nader te definiëren c.q. preciseren.

Met het uitvoeren van de plannen uit het Actieprogramma Elektronische Overheid zal een flink deel van dit soort informatie van de centrale overheid gratis beschikbaar komen via Internet. Van belang hierbij is dat de overheid ten aanzien van deze categorie informatie, met uitzondering van de informatie van vertegenwoordigende lichamen, geen aanspraak zal kunnen doen op het auteursrecht en het komende databankrecht. Vertegenwoordigende lichamen kunnen in principe het auteursrecht op hun informatie voorbehouden, maar maken van deze mogelijkheid voor zover bekend geen gebruik.

Informatie van het parlement is via de websites van de Eerste en Tweede Kamer gratis via het Internet beschikbaar, terwijl veel lagere overheden deze informatie van hun vertegenwoordigende lichaam ook gratis op hun websites plaatsen. Aan de verbetering van een en ander wordt nog gewerkt. In het genoemde Actieprogramma is aangekondigd dat de wet- en regelgeving van de centrale overheid kort na het jaar 2000 via het Internet (gratis) beschikbaar zal komen. Gestimuleerd wordt dat ook algemeen verplichtende voorschriften van andere overheden gratis

elektronisch beschikbaar komen. Kort na 2000 tenslotte zal ook een deel van de gerechtelijke uitspraken via het Internet beschikbaar zijn.

35

Zal er een duidelijke scheiding zijn tussen overheidsinformatie die actief via deze website geopenbaard wordt en voorlichting met een persuasief karakter? (blz. 8).

De algemene overheidssite www.overheid.nl zal toegang verlenen tot alle websites waarvoor een overheidsorgaan de verantwoordelijkheid draagt, ongeacht de aard van de informatie die op deze websites wordt aangeboden en de wijze waarop deze wordt gepresenteerd. Of er een duidelijke scheiding zal zijn tussen actieve openbaarmaking van overheidsinformatie en voorlichting die (mede) gedragsverandering bij de burger beoogt, wordt derhalve bepaald door het overheidsorgaan dat de verantwoordelijkheid voor de betreffende website draagt.

Met betrekking tot de voorlichting door de rijksoverheid, waarvoor de minister van Algemene Zaken een coördinerende verantwoordelijkheid draagt, geldt als algemene regel dat het bij meer beïnvloedende voorlichting alleen kan gaan om een niet-controversieel en algemeen aanvaard beleidsonderwerp, waarover de voorlichting inhoudelijk volledig en herkenbaar zijnde van de overheid moet zijn. Deze lijn zal ook op Internet worden gevolgd.

36

Gaat de overheid (interactieve) teletekst inkopen? (blz. 8.)

Teletekst is een integraal onderdeel van de gratis Postbus 51 zendtijd op de publieke omroep. Uit een onlangs door de Voorlichtingsraad uitgevoerde verkenning naar de mogelijkheden van interactieve teletekst als mogelijk kanaal voor overheidsinformatie is gebleken, dat op landelijk niveau dit medium op dit moment noch bij de publieke noch bij de commerciële omroep een haalbare kaart is. De technische mogelijkheden zijn te beperkt. Zo kunnen er bijvoorbeeld niet meer dan 200 personen tegelijk bediend worden.

37

Wat kost het realiseren van één ingang voor de hele overheid in het kader van het project Communicatie Overheid Burger? (blz. 8).

Voor dit project is een bedrag van f 0,7 mln gereserveerd.

38

Via de bestaande infrastructuur van Postbus 51 zullen ook via Internet vragen gesteld kunnen worden aan de Rijksoverheid. Is het de bedoeling dat www.postbus51.nl en www.overheid.nl naast elkaar gaan bestaan of wordt www.postbus51.nl op den duur vervangen door www.overheid.nl? (blz. 8).

De beide websites zullen naast elkaar blijven bestaan omdat de doelstellingen en het ontsloten domein verschillen. www.overheid.nl is niet meer en niet minder dan een toegangspoort naar alle websites waarvoor een overheidsorgaan de verantwoordelijkheid voor de inhoud draagt. Op de site www.overheid.nl zelf wordt dus geen eigen overheidsinformatie aangeboden.

www.overheid.nl richt zich op de gehele overheid; naast het Rijk in de volle breedte dus ook provincies, gemeenten en waterschappen. Gezien de verwijfsfunctie van www.overheid.nl naar andere overheidssites zal uiteraard ook naar Postbus 51 worden doorverwezen.

De site www.Postbus51.nl zal met een eigen domeinnaam ten behoeve van voorlichting aanwezig blijven als duidelijk herkenbaar cluster van de Rijksoverheid. Daarmee kunnen de voordelen van de gemeenschappelijke infrastructuur voor de voorlichting van de Rijksoverheid ook op Internet ten volle worden benut.

39

Zal een overheidssite ook worden ingezet bij de totstandkoming van interactieve beleidsvorming? (blz. 8).

De site www.overheid.nl zal niet worden ingezet bij de totstandkoming van interactieve beleidsvorming, omdat www.overheid.nl niet meer en niet minder is dan een toegangspoort naar alle sites waarvan een overheidsorgaan de verantwoordelijkheid draagt. Of die overheidsorganisaties hun site willen inzetten voor interactieve beleidsvorming is hun keuze. Wel zal de site www.overheid.nl sites van overheidsorganisaties die hiervoor worden gebruikt, onder de aandacht brengen.

40

Denkt de minister niet dat de versnelde aanschaf van Windows veel kostbaarder is dan Linux, dat in de Verenigde Staten bijzonder populair is? (blz. 8).

Het is zonder meer waar dat Windows duurder is, omdat Linux behoort tot de z.g. «freeware». Ook kwalitatief kan Linux het gemakkelijk tegen Windows opnemen. De kosten van automatisering bestaan echter niet alleen uit de kosten van de software zelf. Daarnaast heeft men te maken met installatie, implementatie en onderhoud. De vraag is of daarvoor (in Nederland) al voldoende ondersteuning aanwezig is.

41

Wanneer denkt de minister dat het Gemeenschappelijke Voorlichtingsloket (GVL) zal functioneren? (blz. 8).

Het GVL is een initiatief van de Voorlichtingsraad, waarvoor het ministerie van Algemene Zaken de primaire verantwoordelijkheid draagt. De verwachting is, dat na een testperiode van enige maanden, het GVL rond de zomer van 1999 zal functioneren.

42 en 50

Kan de minister al details geven van de zogenaamde zoekmachine die de elektronische informatie van de overheid moet ontsluiten? Kan hij de verzekering geven dat deze machine voldoende capaciteit zal hebben om door te functioneren bij massaal gebruik door bedrijven en burgers? (blz. 8).

Kan de minister aangeven wat de stand van zaken is bij het aanmaken van overzichten van elektronische overheidsinformatie die het gebruik ervan sterk zullen stimuleren? Nu lijkt het nog een boek zonder index. (blz. 9).

Bij de opzet en ontwikkeling van de website www.overheid.nl wordt vooral aandacht besteed aan functionaliteit en gebruikersvriendelijkheid. Met het beschikbaar komen van deze site kan de burger beschikken over een zoekmachine die freetext in alle aangesloten websites kan zoeken. www.overheid.nl kent ook een indeling in beleidsterreinen die als een eerste vorm van index beschouwd kan worden. Zoeken wordt op drie manieren mogelijk. Met een zoekmachine kan full-text worden gezocht op alle pagina's van de ontsloten overheidssites. Via drie indexen kan worden gezocht naar relevante overheidssites: een onderwerpen-index, een organisatorische index en een index die is gebaseerd op de manier van werken van de overheid. Bij die laatste index

wordt grofweg het beleidsproces uitgelegd en per fase verwezen naar de websites van relevante overheidsorganisaties. Tenslotte is het mogelijk beide zoekmethoden te combineren: binnen een bepaalde categorie uit de index kan met de zoekmachine verder worden gezocht op paginaniveau. Op grond van het zoekgedrag van burgers zal in een later stadium onderzocht worden of, en zo ja hoe, vraagpatronen gebruikt kunnen worden om de indexering verder uit te breiden.

Een belangrijke randvoorwaarde is dat het systeem het verwachte aantal bezoekers voldoende snel kan bedienen. Aangezien het moeilijk is een goede schatting te maken van het aantal bezoekers van de site, wordt er bij de keuze van het systeem ook nadrukkelijke aandacht besteed aan de schaalbaarheid van de in te zetten techniek.

43

Blijft het Nationaal Clearinghouse voor Geo-informatie (NCGI) haar informatiediensten kosteloos aanbieden? (blz. 9).

Het NCGI vormt een belangrijk en effectief middel om de uitwisseling van geo-informatie tussen overheden, bedrijven en burgers te stimuleren. Dit is voor het Ministerie van VROM reden geweest dit voorjaar, zij het onder enig voorbehoud, positieve te staan ten aanzien van het verzoek om steun gedaan door het NCGI. Het betreft een financiële steun voor een periode van vier jaar waarna door aansluiting van voldoende aanbieders van informatie een stabiele financieringssituatie dient te zijn bereikt. Een van de uitgangspunten hierbij is dat het opvragen van meta-informatie kosteloos blijft.

44

Welke onderwerpen komen aan de orde in het toegezegde kader over het stimuleren van het commercieel gebruik van bestanden? (blz. 9).

Door leden van de Vaste Commissie BZK is bij een Algemeen Overleg op 10 september 1997 aan staatssecretaris Kohnstamm gevraagd een kader te ontwikkelen waarmee politiek sturing kan worden gegeven aan het aan derden beschikbaar stellen van de elektronische gegevensbestanden van de overheid. Beoogd wordt het bedrijfsleven meer duidelijkheid te geven over de condities waaronder elektronische gegevensbestanden van de overheid gebruikt kunnen worden. Verwacht wordt dat die duidelijkheid een stimulans betekent voor het bedrijfsleven om op basis van die bestanden toegevoegde waarde producten te maken:

Er wordt naar gestreefd de volgende producten te leveren:

- een beleidslijn ten aanzien van het gebruik van elektronische gegevensbestanden, daaronder begrepen toegang, condities aan het gebruik en prijsstelling;
- beleidsvoornemens, bij voorbeeld gericht op a. het vergroten van de toegang tot de bestanden, b. het ontwikkelen van voorbeeldcontracten ter beschermen van de rechten op gegevensbestanden en c. het ontwikkelen van modelcondities aan het gebruik.
- een voor leken begrijpelijke beschrijving van het huidige juridisch kader ten aanzien van zowel de toegang tot als het gebruik van elektronische bestanden;
- een beschrijving van eventuele knelpunten in het huidige juridisch kader (inclusief de Europese componenten) en de mogelijke acties die ter leniging daarvan genomen moeten worden.

45

Op welke schaal wordt overheidsinformatie commercieel gebruikt? (blz. 9).

Kennelijk is bij deze vraag met commercieel gebruik bedoeld dat private partijen voor eigen rekening en risico toegevoegde waarde producten ontwikkelen op basis van overheidsinformatie en die vervolgens tegen marktprijzen aanbieden aan geïnteresseerden. Teneinde kennis te verzamelen over de bestanden van de overheid en het gebruik ervan is in opdracht van BZK een inventarisatie uitgevoerd naar aard, aantallen en gebruik van de bestanden van de overheid. Dat onderzoek heeft geresulteerd in het rapport «Elektronische bestanden van het bestuur» (hierna te noemen «Bestandenonderzoek»). Dat rapport is de Tweede Kamer op 29 september 1998 toegestuurd. Blijkens de steekproef die onderdeel uitmaakte van het onderzoek is met uitzondering geo-informatie, nog nauwelijks commercieel gebruik door de private sector aangetroffen.

46

Welk publiek belang is gediend met het aanbieden/verkoop van (basis)bestanden van de overheid aan het Nederlands bedrijfsleven? (blz. 9).

Op grond van extrapolatie van de bevindingen van de steekproef is in het «Bestandenonderzoek» een schatting gemaakt dat er maximaal 36 000 elektronische gegevensbestanden bij de overheid beschikbaar zijn. Een klein deel daarvan bestaat uit registers waarvan het aanmaken en onderhouden bij wet is voorgeschreven. Deze registers hebben veelal een infrastructureel karakter en worden daarom aangeduid als basisbestanden.

Gezien de veelheid aan en grote diversiteit van bestanden zal het publiek belang dat gediend is bij aanbieden aan het bedrijfsleven ook verschillen. Zo hebben commerciële weerbureaus, die weergegevens betrekken van de overheid, de verplichting om in hun berichtgeving ook aandacht te geven aan veiligheidsaspecten. Afgeleide belangen zullen ook liggen in verkleining van het risico door weersinvloeden in de agrarische sector of bij culturele evenementen. Bij geografische informatie kan het belang gelegen zijn in het voor iedereen inzichtelijk maken waar kabels in de bodem liggen, of om actief een vestigingsbeleid te voeren. Kranten kunnen op basis van bestanden met vluchtgegevens, geografische bestanden en bestanden met geluidmetingen overzichten construeren die inzicht geven in geluidsoverlast rond Schiphol en zo een bijdrage leveren aan het publiek debat etcetera. Belangen kunnen dus voortkomen vanuit een specifieke publieke taak of vanuit het bevorderen van het democratisch functioneren van onze samenleving. Daarnaast spelen belangen gericht op het stimuleren van het Nederlandse bedrijfsleven. Zie daarvoor het antwoord op vraag 48.

Generieke uitspraken over het publiek belang bij gebruik van overheidsinformatie door de private sector zijn dus moeilijk te geven. Te meer omdat we pas aan het begin staan van dergelijk gebruik. Wel is duidelijk dat bewerking van overheidsinformatie door de private sector kan helpen om die informatie meer toe te snijden op informatiebehoeften van doelgroepen in marktsegmenten.

47

Wat is de wettelijke basis voor het commercieel gebruik van overheidsinformatie? Wat is de relatie tot het bij Staten-Generaal ahangige wetsvoorstel bescherming persoonsgegevens? (blz. 9).

Op dit moment bestaat er geen generiek publiekrechtelijk kader dat het commercieel gebruik van de elektronische gegevensbestanden van de

overheid reguleert. Thans geldt daarvoor alleen het algemene privaatrechtelijk kader van de Auteurswet en de komende Databankenwet. Dat privaatrechtelijke kader bevat wel enkele artikelen die gericht zijn op werken en databases die afkomstig zijn van de «openbare macht». Op dit moment bestaat er een vrij grote beleidsvrijheid voor overheidsorganen om bij het verstrekken van hun informatie al dan niet beperkende voorwaarden te stellen.

Het kader voor verstrekking van gegevens over natuurlijke personen afkomstig uit elektronische gegevensbestanden wordt thans gevormd door de Wet op de persoonsregistraties (straks de Wet bescherming persoonsgegevens).

48

Is de minister van mening dat commercieel gebruik van overheidsbestanden gewenst is? Is de regering van mening dat voor dat commerciële gebruik van die bestanden ook een commerciële prijs gevraagd moet worden? (blz. 9).

Met het toenemend gebruik van ICT ontstaat een groeiende behoefte aan informatieproducten. De verwachting is dat daarvoor een nieuwe soort bedrijven ontstaat, de zogenaamde «content-industrie». Ervaring in het buitenland leert dat overheidsinformatie een belangrijke bron vormt voor de te ontwikkelen informatieproducten. De verwachting is dat die content-industrie de komende decennia een belangrijke motor zal worden voor de economische ontwikkeling van de Europese Unie. Daarom wil de Europese Commissie het commercieel gebruik van overheidsinformatie bevorderen. Reden waarom zij een groenboek over deze materie heeft uitgebracht: «Overheidsinformatie, een essentiële hulpbron voor Europa». Naast een beschrijving van kansen en dilemma's wordt een oproep gedaan om op het groenboek te reageren. Nog dit voorjaar zal het kabinet haar standpunt aan de Europese Commissie toesturen. Dat standpunt zal ter kennisneming ook aan de Kamer worden toegestuurd. Uiteraard zal het bedrijfsleven een commerciële prijs vragen voor producten die zij op basis van overheidsinformatie maakt. Anders kan zij de door haar gedane investeringen nooit terug verdienen. Door de overheidsinformatie op non-discriminatoire wijze ter beschikking te stellen stimuleert de overheid concurrentie op die nieuwe markt, waardoor excessieve prijsvorming voorkomen kan worden.

49

Hoe verhoudt het streven om commerciële aanbieders te interesseren om overheidsbestanden te bewerken, zich tot het streven om overheidsinformatie kosteloos aan burgers beschikbaar te stellen? (blz. 9).

Het kabinet streeft ernaar om overheidsbestanden tegen zo beperkt mogelijke kosten beschikbaar te stellen. Hoewel sommige bestanden kosteloos zullen worden aangeboden, zal dat zeker niet de algemene lijn zijn. Het bij het antwoord op vraag 44 genoemde kader moet meer duidelijkheid bieden over de kosten die in rekening zullen worden gebracht. Wanneer evenwel deze kosten voor alle partijen gelijk zijn en wanneer de condities aan het gebruik geen belemmering vormen voor normaal economisch gebruik, lijkt het vragen van een vergoeding voor het gebruik van de informatie geen belemmering te vormen voor verder commercieel gebruik.

50

Zie vraag 42.

51

Zie vraag 1.

52

Worden in het vervolgonderzoek naar de juridische aspecten van pro-actieve dienstverlening ook meegenomen de mogelijkheden om op deze wijze meer te doen aan bijv. armoedebestrijding (bijzondere bijstand, huursubsidie etc.) door mensen te bereiken die de weg naar het loket niet weten te vinden? Op welke termijn kan één en ander effectief zijn? (blz. 11/12).

Er bestaan in Nederland verschillende initiatieven die erop gericht zijn om door middel van een meer pro-actieve dienstverlening een bijdrage te leveren aan ondermeer de bestrijding van armoede. In dit verband kan bijvoorbeeld worden gewezen op het project «pilots bestandsvergelijking niet-gebruik» van de ministeries van SZW en VROM. In het kader van dit project wordt onderzocht of via bestandsvergelijking en actieve cliëntbenadering het niet-gebruik van inkomensafhankelijke voorzieningen kan worden tegengegaan. In vier gemeenten zullen proeven genomen worden met het opsporen van niet-gebruikers door middel van bestandsvergelijking. De proeven hebben betrekking op vier inkomensafhankelijke regelingen, te weten: Individuele Huursubsidie, bijzondere bijstand, kwijtschelding gemeentelijke heffingen en gemeentelijke reductieregelingen. Hierbij zal de effectiviteit onderzocht worden van verschillende cliëntbenaderingen, variërend van het versturen van een aanvraagformulier tot huisbezoek van specifieke doelgroepen.

De juridische aspecten waar in de vraag naar wordt verwezen zijn van meer algemene aard. Veel regelingen die de burger begunstigen hebben een wettelijke basis. Vaak zijn in de wet bepaalde details beschreven over de wijze waarop een aanvraag moet worden gedaan en de bewijsstukken die daarbij moeten worden ingeleverd. Dergelijke bepalingen kunnen de overgang naar een meer pro-actieve dienstverlening belemmeren. Als een specifieke aanvraagprocedure is vastgelegd zal automatische uitvoering van de regeling in de regel niet mogelijk zijn zonder wijziging van de wet. Als specifieke bewijsstukken zijn voorgeschreven (zoals een uittreksel uit het bevolkingsregister, een vergunning, een inkomstenverklaring of belastingaanslag, een nota voor de huur, e.d.) dan staat dit in de weg dat de betrokken dienst deze gegevens op elektronische wijze bij de bron verifieert.

53

Wat is het verschil tussen datamining op commerciële basis en het gebruik door de overheid van combinaties van gegevens over burgers? (blz. 11).

Datamining is een techniek waarbij trends en patronen worden opgespoord in grote hoeveelheden gegevens. Het combineren van gegevens over burgers door de overheid bijvoorbeeld met het oog op pro-actieve dienstverlening is een toepassing waarbij in principe van de techniek van datamining gebruik kan worden gemaakt. In de praktijk is deze techniek bij pro-actieve dienstverlening nu meestal niet aan de orde omdat het daarbij in de regel gaat om het koppelen van specifieke gegevens die afkomstig zijn uit bestanden van verschillende overheidsorganisaties.

54

In hoeverre verhoudt zich de voorgestelde pro-actieve dienstverlening met de Wet op de Bescherming van Persoonsgegevens, waarin gesteld wordt dat gegevens van burgers niet voor andere doeleinden mogen

worden gebruikt dan waarvoor deze gegevens ter beschikking zijn gesteld? (blz. 11).

Uiteraard dienen ook bij vormen van pro-actieve dienstverlening de wettelijke bepalingen inzake privacybescherming in acht te worden genomen. Het verstrekken van gegevens aan derden is volgens art. 11 van de Wet op de persoonsregistraties (Wpr) slechts toegestaan indien dit voortvloeit uit het doel van de registratie. Deze doelbinding wordt ten behoeve van de publieke sector echter verlaten in art. 18 lid 3 van de Wpr. Ingevolge dit artikel kunnen uit persoonsregistraties, gehouden in de (semi-)publieke sector, desgevraagd gegevens worden verstrekt aan personen of instanties met een publiekrechtelijke taak, voor zover zij die gegevens behoeven voor de uitvoering van hun taak en de persoonlijke levenssfeer daardoor niet onevenredig wordt geschaad. Er is dus wel degelijk ruimte voor gegevensuitwisseling binnen de publieke sector ten behoeve van pro-actieve dienstverlening. Wel moet steeds de vraag worden beantwoord of de persoonlijke levenssfeer niet onevenredig wordt geschaad. De Registratiekamer let hierbij met name op proportionaliteit (naarmate de privacy-gevoeligheid van de gegevens groter is moet het belang van verstrekking concreter worden aangetoond) en subsidia-riteit (geen verstrekking indien er voldoende doeltreffende alternatieven zijn).

55 en 56

Wat is de feitelijke stand van zaken rond de realisering van OL 2000 bij de gemeenten?

Wanneer zal het Overheidsloket 2000 op alle bestuurlijke niveaus en bij iedere overheidsinstantie gerealiseerd zijn? (blz. 11).

Welke aansporingen bestaan er om dergelijke projecten in gemeenten op te starten? (blz. 11).

De één-loketgedachte is in 1996 in Nederland geïntroduceerd en heeft sindsdien grote aanhang gekregen. Uit een in 1998 verschenen rapport blijkt dat aan het begin van die periode circa 27% van de gemeenten op enigerlei wijze bezig was met één-loketprojecten, wat eind 1997 was opgelopen tot circa tweederde. Dankzij het programma Overheidsloket 2000 zijn veel dienstverleners gestimuleerd dit concept toe te passen. Bovendien zijn 15 proefprojecten uitgevoerd die hebben aangetoond dat het concept in de praktijk werkt. Op basis van deze succesvolle experimenteerfase is eind 1998 besloten de implementatiefase in te gaan: een landsdekkende invoering van de één-loketgedachte, te beginnen op drie domeinen (Bedrijven; Zorg & welzijn; Bouwen & wonen). Voor de periode tot 2002 zijn duidelijke doelstellingen geformuleerd. Op de drie genoemde beleidsterreinen moet in dat jaar voor alle voor burgers en bedrijven relevante overheidsinformatie op één, voor hen logische, plek integraal beschikbaar zijn. Ditzelfde moet gelden voor minimaal de helft van de (transactie)dienstverlening. Parallel daaraan moeten van alle mogelijke contacten tussen overheid en burger op die terreinen minimaal een kwart ook via virtuele (ICT-)middelen tot stand kunnen komen. Het zijn echter de (lokale) dienstverleners zelf die deze organisatieverandering moeten doorvoeren en de noodzakelijke samenwerking gestalte geven. Onder die publieke dienstverleners is het enthousiasme groot. Vandaar dat de bottum-up benadering heeft gewerkt. Tegelijkertijd is gebleken dat het ketenkaracter van de publieke dienstverlening meebrengt dat afzonderlijke organisaties tegen de grenzen van hun competentie aanlopen als het gaat om het invoeren van de één-loketgedachte. Vandaar dat in de nieuwe opzet is gekozen voor een landelijke regie door de betrokken departementen om de samenwerking tussen de publieke dienstverleners van de grond te brengen.

In de implementatiefase (1999–2002) is het Programmabureau OL2000 opnieuw het kenniscentrum dat tot taak heeft de organisatieverandering te ondersteunen waarvoor de publieke dienstverleners zelf verantwoordelijk zijn. Deze rol is vergelijkbaar met de vorige fase, met dien verstande dat pilotgemeenten plaats maken voor testgebieden in het kader van de implementatieplannen. Uitgangspunt blijft ook nu dat het programmabureau die taken ter hand neemt waar dienstverleners zelf niet toe in staat zijn of waar duidelijke schaalvoordelen zijn te behalen.

57

Wanneer zal de website van Postbus 51 nu eindelijk interactief zijn? (blz. 11).

De huidige website van Postbus 51 biedt al enige interactiviteit op het terrein van het stellen van vragen en bestellen van folders. Binnen enkele maanden zal een bestelapplicatie gereed zijn, waarmee burgers op eenvoudige wijze folders kunnen bestellen.

58

Hoe wordt lering getrokken uit bestaande goedlopende projecten (Groningen, Meppel, Oegstgeest)? (blz. 11).

De kennis en ervaring opgedaan in de pilotgemeenten en andere projecten wordt door het Programmabureau OL2000 verzameld en toegankelijk gemaakt voor andere publieke dienstverleners. Dat gebeurt op diverse manieren: via handboeken, via Internet, via een maandelijkse nieuwsbrief en via workshops. De OL-handboeken worden op grote schaal verspreid en gebruikt. Eind 1998 is voor projectleiders een tweedaagse werkconferentie gehouden waarvoor zoveel belangstelling was dat de inschrijving moest worden gesloten.

59

Hoe verhoudt het installeren van Internetten en het aanbieden van Internet-cursussen in openbare bibliotheken zich tot beleids- en investeringsinspanningen terzake in de sector onderwijs? Hoe zijn deze op elkaar afgestemd? (blz. 12).

Openbare bibliotheken bieden burgers onder meer toegang tot informatie die nodig is voor hun democratisch functioneren. Overheidsinformatie maakt daar uiteraard een belangrijk deel van uit. Voor deze toegang is kennis van gebruik noodzakelijk. Openbare bibliotheken instrueren daarom burgers in het gebruik van nieuwe media in het algemeen en elektronische overheidsinformatie in het bijzonder.

Naast individuele burgers (en hun maatschappelijke organisaties) kunnen scholen zeer goed gebruik maken van deze informatie voor hun lesprogramma's. Op lokaal niveau werkt de openbare bibliotheek al nauw samen met het onderwijs om het informatieaanbod voor de schoolgaande jeugd beter toegankelijk te maken. Veel bibliotheken maken daarbij gebruik van nieuwe media, zoals een educatieve webcatalogus. Een voorbeeld hiervan is de gemeente Den Haag met het Telematicacentrum in de Schilderswijk.

In het uitwerkingsplan voor het ICT-proces in het onderwijs dat door minister Hermans aan de Tweede Kamer bij het AO van 18 maart is toegezegd, zal verder inhoud worden gegeven aan de relatie tussen onderwijs en cultuurinstellingen, waaronder openbare bibliotheken.

60

Zie vraag 22.

61 en 62

Hoe staat het met het totstandbrengen, ook financieel, van het project C2000? Kan daadwerkelijk intersectoraal en internationaal gecommuniceerd worden? (blz. 14).

Kan een financieel overzicht en een tijdpad worden gegeven van alle in de notitie C2000 gedane voorstellen? (blz 14).

C2000 is gebaseerd op de Europese digitale TETRA-standaard, die communicatie tussen de verschillende disciplines op het C2000-netwerk mogelijk maakt. Ook met de OOV-(Openbare orde en veiligheid)-disciplines van de lidstaten van de Europese Unie, die de TETRA-standaard invoeren, kan dan direct gecommuniceerd worden. Met betrekking tot de huidige stand van zaken van het project C2000 zij verwezen naar de brief aan de Voorzitter van de vaste Kamercommissie van BZK van 26 februari 1999, kenmerk eib99u57851.

63 en 64

Zie vraag 18.

65

Zie vraag 19.

66

Wat is de einduitkomst van de Europese aanbestedingen die genoemd zijn? Aan wie zijn ze gegund? Tegen welk budget? Wat is de meerwaarde van de centrale aanpak van OT 2000? (blz. 17).

De genoemde Europese aanbestedingen resulteren in zogenaamde mantelovereenkomsten, die elk een brede catalogus aan generieke ICT-diensten omvatten. Op basis van hun specifieke behoefte kunnen individuele overheidsorganisaties hieruit een keuze maken, resulterend in een individuele overeenkomst met de geselecteerde leverancier(s). De aanbestedingen zijn gegund aan Trionet (ON2000, Overheids Netwerk), respectievelijk een combinatie van GEIS en Trionet (OB2000, Overheids Berichtenverkeer)

- De totale waarde ON2000-contract bedraagt circa f 100 mln (gerealiseerde omzet bij afloop contract eind 2000);
- de waarde van het OB2000-contract is tenminste f 50 mln (gegarandeerde omzet, verlenging en uitbreiding contract niet in aanmerking genomen);
- en de waarde van het OT2000-contract (Overheids Telefonie) belooft minimaal f 250 mln (omzetverwachting, gebaseerd op f 135 mln ingebrachte omzet aan tikken/jaar)

De gezamenlijke aanbesteding van ON21-verband en OCW/Kennisnet bevindt zich in de fase van afstemming met de beoogde leverancier, Enertel. Voor OT2000 is voorwaardelijke gunning voorzien medio 1999. De meerwaarde van de centrale aanpak van OT2000 is gelegen in:

- benutting van aanwezige schaalvoordelen binnen de overheid door gecoördineerd optreden als marktpartij;
- bundeling van schaarse expertise en ervaring op het terrein van spraaktechnologie en van openbare aanbesteding;
- stimulering van innovatie, door op laagdrempelige wijze een omvangrijk en geavanceerd pakket aan spraakdiensten breed binnen de openbare sector beschikbaar te stellen;
- bevordering van het proces van marktwerking en innovatie binnen de recent geliberaliseerde telefoniemarkt.

70

Wat is de meerwaarde van een landelijke sollicitatiebank die in 1998 is gestart? Wat zijn de ervaringen tot nu toe c.q. de stand van zaken? Wat kost dit project? (blz. 19).

De landelijke sollicitantenbank is een project dat in 1998 is gestart als complement van de landelijke vacaturebank van Arbeidsvoorziening. Deze laatste heeft zich stapsgewijs vanaf 1996 inmiddels bewezen als de digitale bank met het grootste aantal beschikbare vacatures van het land. Momenteel zijn er dagelijks rond 30 000 paginaraadplegingen door gemiddeld zo'n 3000 gebruikers. Door inbreng van digitale vacaturegegevens van andere partijen en verbeterde ontsluiting, onder meer door toenemend internetgebruik, kan het bereik van deze bank komende tijd nog sterk groeien. De filosofie van de sollicitantenbank is, dat werkgevers snel en gericht toegang tot relevante kandidaten kunnen krijgen, wanneer gegevens over werkzoekenden elektronisch beschikbaar komen in een op de vacaturebank afgestemde elektronische omgeving. Vacatures en sollicitanten kunnen dan elektronisch met elkaar worden vergeleken (gematched). Selecties zijn beter te maken. Werkzoekenden waarvan CV's in de bank worden opgeslagen kunnen zich abonneren op automatisch geselecteerde geschikte vacature-informatie. Verder kunnen werkzoekenden zelf hun CV ingeven, ook op plaatsen en tijdstippen waar geen consulent van arbeidsvoorziening aanwezig is.

Op termijn ligt de meerwaarde van de sollicitantenbank dus in:

- betere bediening van werkgevers
- meer service en gericht vacatureinformatie voor werkzoekenden
- meer zelfredzaamheid bij werkzoekenden en werkgevers op de arbeidsmarkt, waardoor energie vrijkomt om in te zetten op gevallen waar bemiddeling meer energie vergt.

Opbouw van de sollicitantenbank begint met een traject van systeembouw en testen, en is gebaseerd op een gefaseerde implementatie. De realisatie is gebaseerd op beproefde techniek, voor het beheer en de organisatie om het gebruik van de informatie heen, is meer onzekerheid. Vandaar een gefaseerd implementatie, waarin in 1999 nog ruimte is voor bijsturen en leren. De stand van zaken, is dat de feitelijke bouw gaande is, dat de initiële beheersorganisatie uitgewerkt wordt, en dat in de zomer met het plaatsen van de eerste CV's van sollicitanten kan worden gestart. Voor de totstandkoming van de bank is een bijdrage uit middelen van het NAP-budget van het Actieprogramma Elektronische Overheid verstrekt ter grootte van f 1,3 mln. Dit bedrag dekt kosten voor de investering, invoering (incl. eventuele stappen tot bijsturing op de organisatorische inbedding). De exploitatielasten voor de bank worden mede bepaald door keuzes ten aanzien van de definitieve opzet van het beheer.

Op basis van het onlangs gepubliceerde kabinetsstandpunt Structuur Uitvoering Werk en Inkomen mag worden verwacht dat zowel vacaturebank als sollicitantenbank een centrale rol zullen vervullen in de dienstverlening van de Centra voor Werk en Inkomen. In het verlengde daarvan mag worden verwacht, dat de exploitatielasten voor de bank in de toekomst gedragen zullen worden door het Landelijk Instituut Werk en Inkomen.

Zijn er concrete streefdoelen waar het gaat om de realisatie van virtuele loketten bij de genoemde acties? (blz. 19/20).

Het ontwikkelen van een virtueel loket voor de Centra voor Werk en Inkomen is een forse uitdaging. Van het einddoel bestaat op dit moment een abstracte notie. Om die reden zijn concrete streefdoelen in het project wel te identificeren, maar vooral als tussendoelen op weg naar een meer uitgewerkte conceptie van inhoud, technische ondergrond, en beheersorganisatie voor zo'n virtueel loket.

De omvang van de uitdaging vloeit voort uit het gegeven dat vanuit de veel voorkomende vragen van de klanten (in samenhang) zo concreet mogelijk antwoord moet kunnen worden gegeven door de uitvoeringsorganisatie. Die antwoorden moeten bovendien een breed palet van mogelijke vragen rond werk en inkomen recht doen. Omdat het in potentie raakt aan het huidige werk van vele functionarissen met klantcontacten, van voorlichtingsfunctionarissen tot consulenten, in alle drie de huidige soorten uitvoeringsorganisaties (arbeidsbureaus, sociale diensten en uitvoeringsinstellingen) moet met veel zaken tegelijk rekening worden gehouden. De gekozen aanpak gaat uit van het eerst vergroten van concreet zicht op omvang en differentiatie in vraag en aanbod, om vervolgens op basis van verschillende methoden en criteria tot een voorlopig ontwerp te komen voor het virtuele loket, waarvan de meest eenvoudig te realiseren en/of meest uitdagende en renderende onderdelen in een proefopstelling kunnen worden getest. Deze aanpak houdt rekening met het feit dat de implementatie van het kabinetsstandpunt Structuur Werk en Inkomen in de loop van 1999 een aanvang zal nemen. Concrete streefdoelen voor de korte termijn zijn dus relatief technische rapportages, resultaten van expertmeetings of werkconferenties met toekomstige gebruikers. Streefdoel voor de langere termijn is te omschrijven als een set van afspraken, elektronische (en overige) hulpmiddelen en gegevens, die het voor de consulent mogelijk maken meer vragen van klanten in hun onderlinge samenhang direct te beantwoorden (meer en sneller maatwerk in het geven van informatie en advies). Die set afspraken, hulpmiddelen en gegevens zullen het ook voor de klant mogelijk moeten maken vragen zelf beantwoord te krijgen: niet alleen op locatie in een Centrum voor Werk en Inkomen, maar ook op andere plekken waar via zuilen of internetaansluiting gegevens en hulpmiddelen beschikbaar zijn.

Wat is de concrete voortgang en stand van zaken met betrekking tot standaardisatie, nummerproblematiek en de invoering van de chipkaart? (blz. 20/21).

Standaardisatie is vooral een verantwoordelijkheid van partijen in de zorg. In praktijk komt, hoewel partijen het belang van standaardisatie erkennen, er te weinig van de grond. Men kijkt voor een stuk medefinanciering toch weer naar de overheid. Om het belang van standaardisatie te onderstrepen is vanaf 1998 op de begroting van VWS structureel f 1,5 mln vrij gemaakt voor standaardisatie van de informatievoorziening in de zorg. Hieruit komt een beperkte ondersteuning voor het Coördinatiepunt Standaardisatie van de Informatievoorziening in de Zorg (CSIZ), dat in feite in 1998 een nieuwe start heeft gemaakt. Het CSIZ is een vereniging waar, sinds kort weer alle, belangrijke koepels in het zorgveld gezamenlijk afspraken maken over standaardisatie. Verder is op verzoek van VWS bij het Nederlands Normalisatie Instituut (NNI) een Beleidscommissie Informatievoorziening in de Gezondheidszorg ingericht. VWS tracht bij het verlenen van subsidie de bijdragen aan organisaties om te zetten in

bijdragen aan concrete projecten op het terrein van standaardisatie en normalisatie op onderhavig terrein.

Ook de nummerproblematiek staat zoals gemeld hoog op de agenda. Druk vanuit het veld en noodzaak vanuit eigen beleidsdoeleinden maakt de urgentie om hiervoor voorstellen te ontwikkelen groot. Voor de zomer komt VWS met een plan van aanpak dat in overleg met het veld moet leiden tot een goede oplossing.

Partijen uit de zorg zijn bezig met het ontwikkelen van een voorstel voor een proef met chipcards in de regio Eemland met ruim 300 000 chipcards. VWS is waarnemer in de zogenaamde ZorgPas Groep. De plannen zijn definitief voor een proef die in het najaar van 1999 kan starten. In het kader van het NAP is voor deze proef een bijdrage vanuit de overheid gereserveerd. In de besluitvorming over deze proef geeft VWS het Platform ICT een belangrijke plaats.

De oprichting van dit platform is eind 1998 in de meerjarenafspraken voor de curesector door VWS met de partijen uit deze sector afgesproken. De daadwerkelijke instelling is bijna gereed.

Naast besluitvorming over de Zorgpas wil VWS door middel van dit platform ook het bestuurlijk draagvlak voor ICT-ontwikkelingen in de sector versterken. Niet alleen commitment met initiatieven maar ook een resultaatsverplichting voor implementatie van geslaagde proeven zal onderdeel zijn van het te creëren bestuurlijke draagvlak.

73

Kan een nadere toelichting gegeven worden op gevolgen van ICT op gegroeide taakverdeling tussen departementen en bestuurslagen alsmede optimale schaalgrootte? Wanneer worden deze ontwikkelingen dermate manifest dat concreet moet worden besloten over (beleids)consequenties? Hoe ziet genoemd onderzoeksprogramma eruit qua inhoud en traject? (blz. 22).

In een netwerkmaatschappij zullen organisatiegrenzen vager worden. Organisaties zullen in toenemende mate met behulp van netwerk- en informatietechnologie samenwerkingsverbanden aangaan met andere organisaties om bepaalde taken beter te verrichten. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan gemeenten die gezamenlijk van een informatiesysteem voor de sociale dienst gebruikmaken of aan overheden die informatie uitwisselen ten behoeve van fraudebestrijding of pro-actieve dienstverlening. De bestaande organisaties vormen een infrastructuur waar overheen voor bepaalde taken een web van virtuele organisaties wordt gesponnen. Dit proces kan er op termijn toe leiden dat het wenselijk wordt om de onderliggende infrastructuur van «echte» organisaties aan te passen aan de virtuele verbanden die tot stand zijn gekomen. Het is niet mogelijk om nu aan te geven op welk moment er sprake zal zijn van concrete gevolgen voor het beleid.

Aan het bedoelde onderzoeksprogramma wordt nog gewerkt. In een voortgangsrapportage zal hier nader op in worden gegaan.

74

Hoe wordt concreet bevorderd dat een link wordt gelegd tussen automatiserings- en beleidsafdelingen? (blz. 23).

Belangrijk is dat bestuurders en topmanagement inzien dat de ICT-ontwikkelingen aanzienlijke consequenties hebben voor beleid en uitvoering en dat zij daarom zelf sturing moeten geven aan informatievoorziening. Om die reden wordt de verantwoordelijkheid op ICT-gebied meer en meer bij de integrale manager gelegd. De informatievoorziening wordt daarmee net zo'n belangrijke factor als bijvoorbeeld personeel en financiën en zal daarom op hetzelfde niveau worden aangestuurd.

75
Zie vraag 20.

76
Zal het beleidsmatig in kunnen zetten van ICT binnen de eigen ambtelijke organisatie ook een beoordelingscriterium worden voor managementfuncties van schaal 14 en hoger?

Het ligt niet voor de hand dat het kunnen inzetten van ICT binnen de eigen ambtelijke organisatie een algemeen beoordelingscriterium wordt voor managementfuncties van schaal 14 en hoger. Of die vaardigheid een beoordelingscriterium moet zijn hangt sterk af van de specifieke functie en het type organisatie waaraan leiding wordt gegeven. Overigens is het van groot belang dat de manager beseft dat ICT nieuwe mogelijkheden biedt om de doelen die binnen zijn beleidsterrein gesteld worden te bereiken en daar zijn voordeel mee weet te doen. Daarom hecht ik eraan dat als eerste stap actief gewerkt wordt aan het geven van voorlichting over die mogelijkheden. Het ARD-debat van 12 april 1999 was daar een voorbeeld van.

77
Wat is precies de bedoeling van een nationale ICT-uitvoeringsorganisatie?

De bedoeling is dat de ICTU (ICT Uitvoeringsorganisatie) een samenwerkingsverband wordt op het terrein van ICT ten behoeve van de openbare sector, met als doel bundeling van kennis, ervaring en vaardigheden op het terrein van de toepassing en implementatie van ICT op uitvoerend niveau.

Als eerste stap zullen de bestaande programmabureaus OL2000, ON21 en de Helpdesk COB (Communicatie Overheid Burger) bijeen worden gebracht. Vervolgens zullen nieuwe gezamenlijke uitvoeringsactiviteiten bij de realisatie kunnen worden ondersteund.

78
Hoe houdt de minister rekening met de hoge kosten die verbonden zijn aan de grafische vormgeving van elektronische informatie, van onderhoud en het actueel houden van de informatie? Houdt hij tevens rekening met het zgn. breedbandig gebruik van Internet, wat inhoudt dat nu al rekening moet worden gehouden met en geïnvesteerd moet worden in het gereed maken van het Internet voor toekomstige technologische ontwikkelingen? (blz. 30)

Ik ben mij er van bewust dat deelname aan de informatiemaatschappij nieuwe eisen stelt aan presentatie, beheer en onderhoud van elektronische informatie en dat daaraan de nodige kosten verbonden zijn. Deze kosten komen structureel niet voor rekening van de middelen van het Actieprogramma, maar moeten door de individuele organisaties worden gedragen. In de verschillende programma-onderdelen wordt dit onder de aandacht gebracht.

Vragen over de brief van de minister van 30 september 1998 inzake het rapport «Elektronische bestanden van het bestuur»

79
Kan de minister bevestigen dat overheidsinformatie over personen nooit door de overheid ter benutting door derden beschikbaar wordt gesteld? (blz. 2).

Zoals bij het antwoord op vraag 47 al is aangegeven, reguleert de Wet op de Persoonregistraties, Wpr, (straks Wet bescherming persoonsgegevens,

Wbp) de aanmaak en het gebruik van bestanden met persoonsgegevens. Een van de voorwaarden is dat verzamelen en gebruik van tot de persoon herleidbare gegevens alleen mag geschieden voor duidelijk omschreven doelen. Die doelen worden per registratie vastgesteld. Buiten die doelen is gebruik (op enkele uitzonderingen na) niet toegelaten. Welke partijen gebruik mogen maken van een specifieke registratie is dus alleen per bestand te beantwoorden. Dat kunnen partijen zijn buiten het overheidsorgaan die ze heeft aangemaakt.

In het kader van het vastgestelde doel van een bestand kan het zeer zinvol zijn om juist wel gebruik door derden toe te laten. De regeling in de Wpr (straks Wbr) lijkt ter zake adequaat. Zie ook het antwoord op vraag 81.

80

De minister lijkt de vraag vanuit het bedrijfsleven naar overheidsbestanden zoveel mogelijk te willen stimuleren. Om welk soort bestanden gaat het? Waarom wil de minister de vraag stimuleren? Welk heil verwacht hij ervan?

Welke bestanden zullen nooit ter beschikking van derden worden gesteld? Waarom niet? (blz. 2).

Zoals eerder aangegeven blijkt uit het (in antwoord 45 genoemde) «Bestandenonderzoek» dat er niet alleen een zeer groot aantal elektronische gegevensbestanden bij het bestuur aanwezig is, maar ook dat er een enorme diversiteit aan bestanden bestaat. Een indicatie van die diversiteit geeft bijlage 2 van het rapport «Elektronische bestanden van het bestuur», waarnaar ik korthedshalve verwijs.

De vraag naar de ratio van het verstrekken van overheidsinformatie heb ik neergelegd in mijn antwoord op vraag 46.

Wanneer verstrekking van bestanden, of informatie uit bestanden, is uitgesloten bij wet zal dergelijke verstrekking nooit plaatsvinden.

Voorbeelden hiervan zijn de uitzonderingsbepalingen in de Wet openbaarheid van bestuur, de bepalingen uit de Wet op de politie-registers, de bepalingen uit de Wet op de economische statistiek en de Wet op de persoonsregistraties.

81

Zullen burgers expliciet worden geïnformeerd als hun gegevens niet alleen door de overheid worden gebruikt? Kunnen burgers dan ook deze transfer van hun gegevens weigeren? (blz. 2).

Zoals al eerder in het kader van deze beantwoording is gemeld (79) is het primair afhankelijk van het doel van de gegevensverwerking of verstrekking van persoonsgegevens aan derden is toegestaan. De Wpr (en straks de Wbp) voorziet in een regeling op grond waarvan de kenbaarheid van het doel van de gegevensverwerking zo veel mogelijk gewaarborgd wordt. Ook kan op grond van een wettelijk voorschrift verstrekking voor een bepaald (ander) doel uitdrukkelijk zijn toegestaan. Buiten deze gevallen zal toestemming van betrokkene zelf doorgaans noodzakelijk zijn voor verstrekking. In beide eerder genoemde gevallen (doelverstrekking, verstrekking ingevolge wettelijk voorschrift) zal de burger zichzelf op de hoogte kunnen stellen van het feit dat zijn gegevens ook aan derden, buiten de overheid worden verstrekt. Zij kunnen echter niet zonder meer de rechtmatige doorgifte van deze gegevens beletten. In de Wbp wordt evenwel aan degene van wie de gegevens worden verwerkt, in bepaalde gevallen, het recht van verzet toegekend (artikel 40 en 41). Dit recht houdt in dat de burger de verantwoordelijke kan vragen de verwerking van hem betreffende gegevens te beëindigen.

Voor wat betreft de persoonsgegevens die over burgers zijn vastgelegd in de gemeentelijke basisadministraties, kent de Wet GBA een exclusieve en

uitputtende regeling voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De Wpr (en straks de Wbp) zijn dan ook niet van toepassing op de verwerking van deze bevolkingsgegevens.

Ingevolge de Wet GBA kunnen persoonsgegevens van burgers in bepaalde omstandigheden ook worden verstrekt aan derden, buiten de directe sfeer van de overheid. In het algemeen moet het dan gaan om situaties, waarin verstrekking van gegevens noodzakelijk is voor de uitvoering van een algemeen verbindend voorschrift (b.v. om een dagvaarding te kunnen uitbrengen), dan wel aan bij AmvB aangewezen instellingen met een publieke taak op het terrein van b.v. pensioenregelingen, spaarfondsen, e.d. of op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg of maatschappelijke dienstverlening (art. 98 en 99 Wet GBA). Daarnaast kunnen gemeenten een (in beginsel beperkte set gegevens) verstrekken aan andere derden, mits daarin bij gemeentelijke verordening is voorzien (art. 100 Wet GBA). In dat geval zijn ook commerciële verstrekkingen mogelijk. De burger kan in een aantal gevallen verstrekking van gegevens aan derden tegengaan, door bij de gemeente om geheimhouding van zijn gegevens te vragen. Dit recht is voor wat betreft de verstrekking op basis van artikel 100 Wet GBA zelfs absoluut.

In dit verband verwijs ik naar de recent door mij gegeven antwoorden op vragen uit uw Kamer inzake de naleving van de wettelijke bepalingen betreffende de geheimhouding in de GBA door gemeenten (Kamerstukken II, 1998–1999, Aangangsel, nrs. 771 en 795). Deze vragen waren gesteld naar aanleiding van het onderzoek van het radio 1-journaal, waarin werd gepoogd via gemeenten persoonsgegevens te achterhalen van stalkingslachtoffers. Deze personen hadden op grond van artikel 102 van de Wet GBA om geheimhouding van hun gegevens gevraagd. In het antwoord heb ik u gemeld dat nader overleg met de VNG en de Registratiekamer zal plaatsvinden over organisatorische, administratieve en technische maatregelen, die de naleving van de wettelijke voorschriften op dit punt moeten bevorderen. In dit overleg is besloten om binnenkort een uitvoerige check-list aan gemeenteamttenaren aan te bieden over hoe te handelen bij verzoeken om verstrekking van gegevens, met name indien terzake om geheimhouding is verzocht. Daarbij wordt onder andere rekening gehouden met organisatorische en technische voorzieningen, zoals het op beeldschermen zichtbaar worden van het gegeven dat om geheimhouding is verzocht en het verwerken van het geheimhoudingsverzoek in basisadministraties van gemeenten waar betrokkene eerder heeft gewoond. Ook zal aandacht worden besteed aan de mogelijkheden tot beveiliging van de toegang tot de basisadministraties (bijvoorbeeld door middel van wachtwoorden en schermbeveiliging, alsmede functiescheiding). Voorts is besloten de in wetsvoorstel 26 228 opgenomen periodieke GBA-audit uit te breiden met enkele onderdelen van de onlangs door de Registratiekamer bij drie gemeenten gehouden privacy-audit.

De GBA wet- en regelgeving bevat een uitputtende regeling voor welke doeleinden het verzamelen, beheren en verstrekken van bevolkingsgegevens mag plaatsvinden. Uit deze regelgeving is derhalve reeds in algemene zin voor de burger kenbaar op welke wijze met zijn persoonsgegevens wordt omgegaan. Bij (her)inschrijving in de GBA wordt de burger – door toezending van een volledig overzicht van zijn persoonslijst – bovendien actief geïnformeerd over de wijze waarop zijn gegevens zijn opgenomen in de basisadministratie. Daarnaast kan hij inzage van zijn gegevens verlangen, alsmede een schriftelijke mededeling of en aan wie in het voorafgaande jaar persoonsgegevens over hem zijn verstrekt.

In het wetsvoorstel houdende wijziging van bepalingen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (zgn. Aanpassingswet Wbp,

Kamerstukken II, 1998–1999, 26 410), waarbij de Wet GBA in overeenstemming wordt gebracht met de Europese privacy-richtlijn, worden enkele bepalingen voorgesteld, die de transparantie van de gegevensverwerking voor de burger nog verhogen. Zo zal straks bij (her)inschrijving in de GBA niet worden volstaan met het toezenden van de persoonslijst, maar ook een schriftelijke mededeling worden gedaan over de hoofdlijnen van de GBA, waaronder het doel en de categorieën ontvangers van gegevens. Voorts wordt de burger reeds bij diens aangifte van verblijf en adres (dus nog voor de daadwerkelijke inschrijving) geïnformeerd over zijn recht om geheimhouding van zijn gegevens te verzoeken. De gemeenten dienen in het vervolg ook één keer per jaar in dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen hun inwoners op dit geheimhoudingsrecht attent te maken.

Tenslotte wordt voorgesteld de verstrekking van gegevens op grond van artikel 100 Wet GBA nader te normeren aan de criteria, genoemd in de Europese privacy-richtlijn. Dit houdt in, dat de verstrekking van persoonsgegevens uit de GBA aan andere derden dan bedoeld in de artikelen 98 en 99 nog slechts kan plaatsvinden, voor zover deze verstrekking noodzakelijk is in het belang van de bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen, waarbij wordt nagegaan of de verstrekking wordt gerechtvaardigd door een dringende maatschappelijke behoefte, in een juiste verhouding staat tot het doel waarvoor de gegevens worden gevraagd en dit doel niet op een minder ingrijpende wijze kan worden bereikt.

82

Waarom wordt de prijs van het bewerken van bestanden niet doorberekend? Kan dit ertoe leiden dat de belastingbetaler meebetaalt aan het vergroten van het commerciële succes van individuele bedrijven op deze verkapte wijze? Vindt de minister dit een gewenste ontwikkeling? (blz. 3).

Uit de steekproef bij het «Bestandenonderzoek» is naar voren gekomen dat thans 70% van de aangetroffen bestanden door anderen wordt gebruikt. 80% van het aangetroffen hergebruik gebeurt door andere overheidsorganisaties. In mijn brief aan de commissie heb ik aangegeven dat daarin mogelijk een verklaring moet worden gezocht voor het feit dat in 70% van de gevallen geen vergoeding wordt gevraagd voor de verstrekking van informatie. Blijkens de rapportage van het onderzoek (blz. 55) worden als redenen voor de verstrekking vooral genoemd «realiseren van de eigen organisatie doelstellingen» en «dienen van het maatschappelijk belang». De reden voor het uitvoeren van bewerkingen is vooral gelegen in het verwijderen van tot de persoon herleidbare gegevens.

Naar de toekomst toe is dit één van de kernvragen die onderwerp van politieke meningsvorming moeten zijn. Deze vraag zal zeker aan de orde komen in het kader dat bij het antwoord op vraag 44 is benoemd.

83

Welke oplossing kiest de minister voor de in het rapport «Elektronische bestanden in het bestuur» geconstateerde hiaat, bij het marktoptreden van de overheid. Kiest hij voor het wegnemen van ongelijke concurrentiefactoren op open markten of voor het onder concurrentie brengen van de publieke taak? (blz. IV).

Teneinde concurrentieverstoring door de rijksoverheid tegen te gaan, heeft de Minister-President Aanwijzingen vastgesteld inzake het verrichten van marktactiviteiten door organisaties binnen de rijksoverheid (Stcrt. 1998, nr. 96 d.d. 8 mei 1998). Aanwijzing 13 betreft het gebruik van elektronische gegevens. Daarmee is voor het Rijk een oplossing gevonden voor dit hiaat. In het regeerakkoord is aangekondigd dat in deze kabinets-

periode een wettelijke regeling zal worden opgesteld. Mijn collega van Economische Zaken heeft inmiddels bij de SER hierover een adviesaanvraag ingediend.

84

Hoe gaat de minister om met de in hetzelfde rapport geconstateerde paradox van aan de ene kant overheidsorganen die mogelijk interessante informatie achterhouden en anderzijds de afnemende gebondenheid van bestuursorganen aan de publieke taak? (blz. iv).

Bij het beschikbaar krijgen van overheidsinformatie die is opgeslagen in de elektronische gegevensbestanden van het bestuur werken twee geheel verschillende juridische systemen op elkaar in. Enerzijds het publiekrechtelijke kader dat gericht is op het verlenen van toegang tot de informatie (de Wet openbaarheid van bestuur) en anderzijds het privaatrechtelijke kader van het auteursrecht en straks het databankenrecht dat het gebruik van die informatie regelt.

Deze gelijktijdige toepasselijkheid van het publiekrechtelijke toegangskader en het privaatrechtelijke gebruikskader is juridisch problematisch en levert onduidelijkheden op omdat de uitgangspunten en begrippen van beide kaders essentieel anders zijn. Dit probleem, dat in het verleden slechts van incidenteel belang was, heeft door het relatief nieuwe fenomeen van waardevolle elektronische gegevensbestanden nu structurele vormen aangenomen.

Genoemde onduidelijkheden in de wettelijke systematiek kunnen leiden tot verschillende ongewenste gevolgen die gelijktijdig kunnen optreden. Sommige bestuursorganen zullen geen informatie uit hun gegevensbestanden beschikbaar stellen voor gebruik door de private sector omdat zij, gelet op het geldende publiekrechtelijk kader, menen dat deze alleen mogen worden aangewend voor de publieke taken waarvoor de bestanden zijn opgezet. Veel waardevolle informatie kan zo onbenut blijven.

Andere bestuursorganen zullen er toe overgaan hun bestanden zelf privaatrechtelijk te exploiteren, rechtstreeks of via «publiek-private samenwerking». Dit kan leiden tot een sluipende commercialisering van informatie door bestuursorganen zelf en tot oneigenlijke concurrentie met de private sector of tot oneerlijke concurrentie tussen informatieverwerkende bedrijven binnen de private sector.

Deze onduidelijkheden in de wettelijke systematiek brengen ook mee dat het ontwikkelen van een beleidsmatige of juridische structuur voor het beschikbaar maken van informatie uit bestuurlijke gegevensbestanden voor het bedrijfsleven geen eenvoudige opgave is. Er van uitgaande dat deze informatie behoort tot het publiek domein moeten twee uitgangspunten worden gerealiseerd.

Enerzijds dient het verzamelen, beheren en verstrekken van informatie door bestuursorganen beperkt te blijven tot hun publieke taken, zodat commercialisering van informatie door het bestuur zelf wordt tegengegaan. Idealiter zou van dit uitgangspunt slechts mogen worden afgeweken indien publiekrechtelijke wetgeving daartoe uitdrukkelijk legitimeert. Anderzijds dient de informatie die bij bestuursorganen berust, zo veel mogelijk te kunnen worden benut in de maatschappij en derhalve ook beschikbaar te zijn voor het bedrijfsleven. Dit moet uiteraard onder non-discriminatoire voorwaarden gebeuren, terwijl de bescherming van persoonsgegevens en van anderszins vertrouwelijke informatie hierbij moet worden gerespecteerd.

Laatstgenoemd uitgangspunt vooronderstelt dat bestuursorganen ook informatie uit hun bestanden beschikbaar maken die zij niet voor hun publieke taken nodig hebben en deze daarvoor zo nodig ook bewerken (bijv. om beschermde gegevens te verwijderen). Dit staat op gespannen voet met eerstgenoemd uitgangspunt. Dit «dilemma van de publieke

taak» kan waarschijnlijk alleen worden doorbroken door publiekrechtelijke wetgeving die het verstrekken van de bestandsinformatie onder de publieke taak van het bestuur brengt.

Deze problematiek is nu onderwerp van studie. Ik verwacht daar eind van het jaar bij het aanbieden van het toegezegde kader meer duidelijkheid over te kunnen geven.